

RILLA
z
INGLESIDE

L. M. Montgomery

RILLA

INGLESIDE

RILLA

INGLESIDE

LUCY MAUD MONTGOMERY

slovar

Rilla of Ingleside was first published in 1921.

Penguin Group (Canada) 2011

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2023

Translation © Beáta Mihalkovičová 2023

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-566-5891-8

www.slovart.sk

Tí, čo sa slávne mladosti vzdali,
už pre nás navždy zostanú mladí.
Virna Sheardová*

Na pamiatku Fredericy Campbell McFarlanovej,**
ktorá ma opustila za svitania 25. januára 1919.
Bola to skutočná priateľka, zriedkavá osobnosť,
lojálna a odvážna duša.

---

* Virna Sheardová: *The Young Knights (Mladí rytieri, 1917)*.

** Sesternica Lucy Maud Montgomeryovej zomrela na španielsku chrípku, ktorá sa rozšírila po svete ako dôsledok prvej svetovej vojny.

Kapitola 1

ZÁPISKY Z GLENU A INÉ ZAUJÍMAVOSTI

Bolo teplé, nádherné popoludnie, zahalené zlatistými mrakmi. Vo veľkej obývačke v Ingleside sedela Susan Bakerová a okolo nej sa ako aura vznášala zvláštna, hmlistá spokojnosť. Odbili štyri hodiny a Susan, ktorá neúnavne pracovala od šiestej ráno, oprávnene nadobudla pocit, že si zaslúži hodinku oddychu a klebetenia. Práve v tej chvíli bola dokonale šťastná, v ten deň bežalo v kuchyni všetko takmer záhadne ľahko. Doktor Jekyll sa nepremenil na pána

Hyda* a neničil jej nervy, z miesta, kde sedela, dovidela na pýchu svojho srdca – záhon pivónií, ktoré sama zasadila a pestovala a ktoré kvitli, ako žiadne iné pivónie v Glene St. Mary nikdy nekvitli a nebudú kvitnúť: krvavočervené, striebристо-ružové i biele ako závej snehu v zime.

Susan mala na sebe novú čiernu hodvábnu blúzku, vypracovanú rovnako dômyselne ako hocičo, čo nosila pani Elliottová, a naškrobenú bielu zásteru, po okrajoch lemovanú komplikovanou háčkovanou čipkou, širokou dobrých dvanásť centimetrov, a to už ani nespomíname, že rovnakú mala aj všitú do zástery. Ovládlo ju teda príjemné vedomie, že je dobre oblečená žena, otvorila si svoje *Daily Enterprise*** a chystala sa prečítať si „zápisky“ z Glenu, ktoré, ako jej práve oznámila slečna Cornelia, zaberali polovicu stĺpca a spomínali takmer všetkých obyvateľov Ingleside. Na prednej strane novín sa vynímal obrovský čierny titulok s oznamom, že v meste s čudným menom Sarajevo spáchali atentát na akéhosi arcivojvodu Ferdinanda,** no Susan sa nezdržiavala podobnými nezaujímavými, nepodstatnými správami, hľadala niečo skutočne živé. Ó, tu

---

* Literárny horor Roberta Louisa Stevensona *Čudný prípad doktora Jekylla a pána Hyda* (*The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*, 1886). Hlavný hrdina bol cez deň vážnym lekárom a v noci sa premieňal na zloducha pána Hyda. Tu ide o kocúra a jeho príbeh sa dozvieme v texte.

** Miestne noviny.

*** Atentát na Františka Ferdinanda d'Este, arcivojvodu a následníka rakúsko-uhorského trónu, 28. júna 1914.

je to: *Zápisky z Glenu St. Mary*. Susan sa rýchlo pohodlne usadila a prečítala každú správu jednu po druhej nahlas, aby si z nich dopriala dokonalý pôžitok.

Pani Blythová a jej hostka, slečna Cornelia – *alias* manželka Marshalla Elliotta – sa rozprávali pri otvorenom okne smerujúcom na verandu, cez ktoré dnu prúdil osviežujúci chladný vánok, zo záhrady prinášal zmes vôní a z kúta obrasteneho popínavými výhonkami, kde sa zhovárali a smiali Rilla, slečna Oliverová a Walter, očarujúcu veselú ozvenu. Všade, kde sa nachádzala Rilla Blythová, sa ozýval smiech.

V obývačke ležal skrútený na gauči ešte jeden obyvateľ domu, ktorého nesmieme prehliadnúť, keďže išlo o tvora s pozoruhodnou individualitou a navyše výsadou, že bol jediný živý tvor, ktorého Susan naozaj neznášala.

Všetky mačky sú tajomné, no doktor Jekyll a pán Hyde, v skratke Doc, bol tajomný trojnásobne. Mal dvojitú osobnosť, či inak povedané, Susan by odprisahala, že sa v ňom skrýva diabol. V prvom rade sa čudná udalosť vyskytla už pri jeho vstupe do života. Pred štyrmi rokmi mala Rilla Blythová zbožňované mačiatko, biele ako sneh s ostrým čiernym končekom chvosta, ktoré volala Jack Frost.* Susan ho neznášala, hoci to nedokázala alebo nechcela rozumne vysvetliť.

---

* Jack Frost je zosobnený mráz alebo mrazivé počasie.

„Dajte na moje slová, pani doktorová, dušička,“ vravievala zlovestne, „z tej mačky nevzide nič dobré.“

„Ale prečo si to myslíte?“ spýtala sa pani Blythová.

„*Nemyslím* si to, *viem* to,“ znela jediná odpoveď, ktorú sa Susan uráčila dať.

Ostatní obyvatelia Ingleside si Jacka Frosta obľúbili. Bol veľmi čistotný a poriadny, na jeho krásnom bielom kožuchu sa nikdy neobjavila ani škvrnka, ani špinka, ľúbezne priadol a túlil sa, bol až úzkostlivo čestný.

A potom sa v Ingleside prihodila domáca tragédia: Jack Frost mal mačatá!

Nadarmo by sme sa pokúšali opísať, ako víťazoslávne sa Susan zatváрила. Vari vždy netvrdila, že tá mačka je klam a pasca? * *Teraz* to vidia aj sami!

Rilla si jedno z tých mačiatok nechala, veľmi pekné, s mimoriadne hladkou, ligotavou tmavožltou srstou s priečnymi oranžovými pruhmi a veľkými, zlatistými saténovými ušami. Dala mu meno Goldie** a zdalo sa, že tomu roztopašnému malému tvorovi sa aj hodilo, lebo kým bol mačaťom, ani v najmenšom na sebe nedal znať, že v ňom v skutočnosti drieme niečo zlovestné. Susan, pravdaže, rodinu vystríhala, že od potomstva toho diabolského Jacka

---

* Toto slovné spojenie pochádza z právneho názoru britského sudcu a politika Thomasa Denmana vo veci sporu írskeho politika Daniela O'Connella s kráľovnou Viktóriou, september 1844.

** Zlatko, zlatičko, niečo zo zlata.

Frosta sa nedá čakať nič dobré, no toto Kassandrino* proctvo si nikto nevšímal.

Blythovci si natoľko zvykli považovať Jacka Frosta za tvora mužského pohlavia, že sa toho zvyku nedokázali zbaviť. Preto o ňom aj ďalej hovorili v mužskom rode, hoci to vyznievalo dosť smiešne. Hostí priam elektrizovalo, keď im Rilla rozprávala o „Jackovi a jeho mačiatkach“ a prísne Goldie poslala: „Choď k mame, nech ti poumýva kožuch.“

„To sa *nepatrí*, pani doktorová, dušička,“ namietala Susan trpko. Ona sama sa s tým vyrovnala tak, že Jacka vždy označovala za „to“ alebo „bielu beštiu“, preto keď sa „to“ na druhú zimu náhodou niečím otrávil, v Ingleside sa našla aspoň jedna duša, ktorú to vôbec nezabolelo.

V priebehu roka sa meno Goldie stalo tak očividne neprimerané pre to oranžové mača, že ho Walter, ktorý práve čítal Stevensonov román, premenoval na doktora Jekylla a pán Hyda. Keď bolo doktorom Jekyllom, bol to ospalý, láskyplný, zdomácnený miláčik na vankúšiku, s pôžitkom sa nechal hladkať, pestovať a potľapkávať. Osobitne zbožňoval, keď ležal na chrbte a niekto ho hladkal po hladkom, krémovo sfarbenom krku a on si spokojne, ospalo priadol. Priadol priam pozoruhodne, v Ingleside nikdy nemali mačku, čo by tak neprestajne a nadšene priadla.

---

* Cassandra bola trójska princezná, dcéra kráľa Priama, ktorá mala veštecké schopnosti, no aj napriek tomu, že sa všetky jej proctvá splnili, nikto jej neveril.

„Jediné, čo mačkám závidím, je to pradenie,“ podotkol raz doktor Blythe, keď počúval Docovu zvučnú melódiu. „Je to ten najspokojnejší zvuk na svete.“

Doc bol veľmi pekný kocúr, v každom okamihu vyzeral pôvabne, vystupoval vznešene. Keď sa usadil na verande, dlhý chvost s tmavými prstencami zložil vedľa láb a na dlhú chvíľu sa nehybne zadíval do diaľky, Blythovci mali pocit, že by sa im za božskú strážkyňu prahu lepšie nehodila ani egyptská sfinga.

No len čo do neho vstúpil pán Hyde – čo sa zakaždým stalo pred dažďom či silným vetrom –, premenil sa na divého zvera s celkom inými očami. Tá transformácia vždy prebehla z ničoho nič. Zúrivo vyskočil z driemot, divo zavrčal a zahryzol do každej ruky, čo by sa ho snažila zadržať či pohladkať. Srst' akoby mu stmavla a v očiach sa mu zablysol diabolský lúč. Sršala z neho priam nadpozemská krása. Ak tá premena náhodou prišla za súmraku, všetkých obyvateľov Ingleside ovládla tichá hrôza. V tej chvíli predstavoval desivú šelmu a zastávala sa ho jedine Rilla, ktorá tvrdila, že to je „pekný tajomný kocúr.“ A tajomne sa vedel aj zakrádať.

Doktor Jekyll mal rád čerstvé mlieko, pán Hyde by sa mlieka ani nedotkol a vrčal aj na mäso. Doktor Jekyll zišiel po schodoch tak nečujne, že ho nikto nepočul. Kroky pána Hyda duneli rovnako ťažko ako kroky muža. Niekoľkokrát sa stalo, že keď bola Susan večer v dome sama, práve týmto

jej „privodil šok,“ ako tvrdila. Dokázal aj celú hodinu bez pohnutia sedieť na dlážke uprostred kuchyne a uprene na ňu bez jediného žmurknutia hľadiet. To na jej nervy účinkovalo ako Božie dopustenie, lebo chuderka Susan sa ho naozaj tak veľmi bála, že sa ho ani nepokúsila vyhnať. Raz sa odvážila hodiť do neho palicu, no on do nej pohotovo zúrivo skočil. Susan vybehla z kuchyne a už sa nikdy proti pánovi Hydovi nepostavila, hoci za jeho výčiny pravidelne potrestala nevinného doktora Jekylla, ktorého potupne vykázala zo svojej domény zakaždým, čo sa do nej odvážil strčiť nos, a odmietla mu dať lahodné pochúťky, po ktorých bažil.

„Priatelka slečny Faith Meredithovej, Geralda Mereditha a Jamesa Blytha,“ čítala Susan a každé meno spokojne zdôraznila, „sa veľmi potešili, keď sa menovaní pred niekoľkými týždňami vrátili domov z vysokej školy Redmond. James Blythe, ktorý v roku 1913 promoval v spoločenských vedách, práve skončil prvý ročník medicíny.“

„Faith Meredithová naozaj vyrástla na tú najkrajšiu osobu, akú som kedy videla,“ skonštatovala slečna Cornelia nad svojím filetovým háčkováním. „Je ohromujúce, ako sa tie deti zmenili, odkedy sa Rosemary Westová našahovala na faru. Ľudia už takmer zabudli, akí nezbedníci z nich

kedysi boli. Anna, dušička, vari niekedy zabudnete, ako sa správali? Naozaj je prekvapujúce, ako dobre ich Rosemary vzala do rúk. Je im skôr kamarátkou než nevlastnou matkou. Všetky ju ľúbia a Una ju priam zbožňuje. A pokiaľ ide o malého Brucea, Una si zo seba nechala urobiť hotového otroka. Samozrejme, *je* to miláčik. Už ste niekedy videli dieťa, čo by sa tak veľmi podobalo na svoju tetu, ako sa on podobá na Ellen? Je rovnako tmavý a rózny. Nevidím na ňom ani jedinú Rosemarinu črtu. Norman Douglas sa zvýšeným hlasom zaprisaháva, že bocian chcel Brucea pri niesť jemu a Ellen a na faru doletel omylom.“

„Bruce zbožňuje Jema,“ povedala pani Blythová. „Keď k nám príde, chodí za Jemom tichučko ako verný psík a zdvíha k nemu oči spod toho čierneho obočia. Naozaj verím, že by pre neho urobil všetko na svete.“

„Dajú sa Jem a Faith dokopy?“

Pani Blythová sa usmiala. Všetci dobre vedeli, že sa slečna Cornelia, ktorá kedysi až na smrť neznášala mužov, na staré kolená stala pravou dohadzovačkou sobášov.

„Zatiaľ sú len dobrí priatelia, slečna Cornelia.“

„*Veľmi* dobrí priatelia, *mne* môžete veriť,“ odvetila slečna Cornelia dôrazne. „Ja sa dozviem všetko, čo tá mládež robí.“

„Nepochybujem, že sa Mary Vanceová postará, aby si to vedela, pani Elliottová,“ povedala Susan veľavýznamne, „ale podľa *mňa* je hanba o deťoch hovoriť, že sa dajú dokopy.“

„O deťoch? Jem má dvadsaťjeden a Faith devätnásť,“ odvrkla slečna Cornelia. „Nesmieš zabúdať, Susan, že my starí nie sme jediní dospelí ľudia na svete.“

Susan, ktorá neznášala narážky na svoj vek, nie však zo samolúbosti, ale z nástojčivej obavy, aby ju ľudia nepovažovali za takú starú, že už nemôže pracovať, sa vrátila k svojim Zápisom.

„Carl Meredith a Shirley Blythe sa minulý piatok večer vrátili z akadémie Queen’s. Dozvedeli sme sa, že Carlovi na budúci rok zveria školu v Harbour Heade, a sme si istí, že bude obľúbený a úspešný učiteľ.“

„V každom prípade deti naučí všetko, čo sa dá vedieť o chrobákoch,“ podotkla slečna Cornelia. „Teraz skončil Queen’s a pán Meredith s Rosemary chceli, aby na jeseň išiel rovno na Redmond, no Carl má v sebe čosi veľmi nezávislé a chce si na čas štúdia na vysokej škole zarobiť sám. Tým lepšie pre neho.“

„Walter Blythe, ktorý posledné dva roky učil v Lowbridgei, dal výpoveď,“ prečítala Susan. *„Vyrozumeli sme, že sa na jeseň chystá na Redmond.“*

„Už je Walter dosť silný, aby išiel na Redmond?“ spýtala sa slečna Cornelia ustarostene.

„Dúfame, že na jeseň už bude,“ odvetila pani Blythová. „Letné leňošenie na čerstvom vzduchu a slnku mu urobí dobre.“

„Z týfusu sa ťažko dostáva,“ povedala slečna Cornelia dôrazne, „najmä ak človek len o vlások unikol smrti ako Walter. Myslím, že by urobil lepšie, keby ešte rok na vysokú školu nešiel. No na to je príliš ctižiadostivý. A Di a Nan pôjdu tiež?“

„Áno. Obe chceli ešte rok učiť, ale Gilbert si myslí, že by mali ísť na Redmond radšej túto jeseň.“

„To ma teší. Môžu na Waltera dozrieť, aby neštudoval priveľmi. Predpokladám,“ pokračovala slečna Cornelia a bokom pozrela na Susan, „že po tom štuchanci, čo som pred pár minútami dostala, asi nie je celkom bezpečné poznamenať, že Jerry Meredith hádže očkom po Nan.“

Susan jej poznámku ignorovala a pani Blythová sa znovu zasmiala.

„Drahá slečna Cornelia! Podľa vás asi musím mať s tým hrkútaním starostí vyše hlavy, keď mám okolo seba toľko chlapcov a dievčat, všakže? Keby som to všetko brala vážne, úplne by ma to zdrvilo. Neberiem to tak. Pre mňa je príliš ťažké už len si uvedomiť, že vyrástli. Keď sa pozriem na tých dvoch svojich vysokých synov, čudujem sa, že niekedy boli tými ľúbeznými, tučnučkými bábätkami s jamkami v lícach a na rúčičkách, ktoré som kedysi bozkávala,

maznala a spievala im uspávanky, a to len nedávno, slečna Cornelia. Vari nebol Jem to najmilšie bábätko v tom starom vysnívanom dome? A *teraz* už je z neho bakalár a klebetia o ňom, že dvorí dievčaťu.“

„Všetci starneme,“ vzdychla si slečna Cornelia.

„Jediná časť zo mňa, ktorá sa *cíti* stará,“ zareagovala pani Blythová, „je členok, čo som si zlomila za čias v Zelenom dome, keď ma Josie Pyeová vyzvala, aby som prešla po hrebene strechy u Barryovcov. Bolí ma, keď fúka východný vietor. Nepripúšťam si, že je to reuma, ale *veru* ma bolí. A pokiaľ ide o deti, spolu s Meredithovcami si naplánovali úžasné leto, kým sa na jeseň vrátia na štúdiá. Táto partia zbožňuje zábavu. Drží tento dom v neustálom víre veselosti.“

„Aj Rilla pôjde na Queen's, keď sa Shirley vráti?“

„Ešte sme sa nerozhodli. Skôr si myslím, že nie. Jej otcovi sa zdá, že na to nie je dosť silná, akosi prirýchlo vyrástla, na ani nie pätnásťročné dievča je naozaj až neskuťočne vysoká. Veľmi mi nezáleží na tom, aby išla do školy, veď by to bolo hrozné, keby som túto zimu nemala v dome ani jediné zo svojich detí. So Susan by sme sa museli pobiť, aby sme nejako prelomili tú monotónnosť.“

Susan sa nad tým žartíkom usmiala. To je teda nápad, že sa ona pobije s pani doktorovou, dušičkou!

„A Rilla chce ísť?“ spýtala sa slečna Cornelia.

„Nechce. Pravda je, že Rilla je z môjho krdľa jediná, čo nie je ctižiadostivá. Naozaj by som si želala, aby mala viac

ctižiadostivosti. Nemá žiadne vážne ideály, zdá sa, akoby jej jediným cieľom bolo vychutnať si život.“

„A prečo by si ho nemala vychutnať, pani doktorová, dušička?“ zvolala Susan, ktorá nestrpela ani slovo proti niekomu z Ingleside, dokonca ani od nich samotných. „Mladé dievčatá by si *mali* vychutnať život, na tom trvám. Ešte bude mať dosť času premýšľať o latinčine a gréčtine.“

„Ja by som u nej rada videla aspoň *trochu* zmyslu pre zodpovednosť, Susan. A sama dobre viete, že je nepekne samoľúba.“

„Má dôvod byť samoľúba,“ odvrkla Susan. „Je to to najkrajšie dievča v Glene St. Mary. Myslíte si, že by všetci Mac-Allisterovci, Crawfordovci či Elliottovci v prístave dokázali mať takú pleť, ako má Rilla, hoci aj za štyri generácie? *Nedokázali*. Nie, pani doktorová, dušička, síce poznám svoje miesto, ale nemôžem vám dovoliť kritizovať Rillu. Počúvajte toto, pani Elliottová.“

Susan našla príležitosť vrátiť slečne Cornelií štuchance o ľúbostných záležitostiach spomínaných detí. S chuťou jej to prečítala:

*„Miller Douglas sa nakoniec rozhodol,
že neodíde na západ. Tvrdí, že starý Ostrov
princa Eduarda je pre neho dosť dobrý a ďalej
zostane pracovať na farme svojej tety,
pani Davisovej.“*

Susan zostra pozrela na slečnu Corneliu.

„Počula som, pani Elliottová, že Miller dvorí Mary Vanceovej.“

Tou strelou prestrelila slečne Corneliu brnenie. Okrúhla tvár jej vzbĺkla.

„Nedovolím Millerovi Douglasovi, aby sa okolo Mary motal,“ zareagovala štipľavo. „Pochádza zo zanedbanej rodiny. Jeho otec bol čosi ako čierna ovca Douglasovcov, nikdy ho naozaj nepovažovali za jedného z nich, a jeho matka bola od tých hrozných Dillonovcov z Harbour Headu.“

„Vraví sa, pani Elliottová, že ani rodičia Mary Vanceovej neboli priam aristokrati.“

„Mary Vanceová dostala dobrú výchovu a je to bystré, šikovné, schopné dievča,“ odvrkla slečna Cornelia. „Nezahodí sa s Millerom Douglasom, *mne* môžeš veriť! Mary vie, čo si o tom myslím *ja*, a ešte nikdy sa nestalo, že by ma neposlúchla.“

„Nuž, myslím si, že sa nemusíš znepokojsť, pani Elliottová, lebo pani Davisová je tiež proti tomu a tvrdí, že žiadny z jej synovcov sa neožení s nulou bez mena, ako je Mary Vanceová.“

Susan sa vrátila k svojim ovečkám* s pocitom, že z tejto bitky vyťažila, čo sa dalo, a prečítala ďalšiu správu.

---

* Príslovie *Vráťme sa k svojim ovečkám* vo význame: vráťme sa k téme pochádza z anonymnej francúzskej komédie *La Farce de maître Pathelin* (*Fraška o majstrovi Pathelinovi*, 1457).